

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 21.01.1983, sp. zn. 5 Tz 55/82, ECLI:CZ:NS:1983:5.TZ.55.1982.1

Číslo: 41/1983

Právní věta: Neoprávněnou výhodou socialistické organizace ve smyslu § 125 odst. 1 tr. zák. může být i zajištění podmínek pro příznivější a plynulejší plnění hospodářského plánu v budoucnosti, např. zatajením výkonů dosažených v běžném roce, aby tak byla vytvořena rezerva pro plnění plánu v roce následujícím.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 21.01.1983

Spisová značka: 5 Tz 55/82

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství

Předpisy: 140/1961 Sb. § 125 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 41/1983 sb. rozh.

Neoprávněnou výhodou socialistické organizace ve smyslu § 125 odst. 1 tr. zák. může být i zajištění podmínek pro příznivější a plynulejší plnění hospodářského plánu v budoucnosti, např. zatajením výkonů dosažených v běžném roce, aby tak byla vytvořena rezerva pro plnění plánu v roce následujícím.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 21. 1. 1983 sp. zn. [5 Tz 55/82.](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení okresního prokurátora v Náchodě ze dne 1. června 1982 sp. zn. Pv 143/82 a tomuto okresnímu prokurátorovi přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením okresního prokurátora v Náchodě z 1. 6. 1982 sp. zn. Pv 143/82 bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání obviněných V. V. a Z. K. pro skutek spočívající v tom, že oba obvinění jako odpovědní hospodářští pracovníci okresního podniku Prádelny a čistírny Náchod II v úmyslu zajistit této organizaci neoprávněné výhody uvedli koncem roku 1980 ve výkazu o výsledku

hospodaření této organizace k 31. 12. 1980 nepravdivé a zkreslené údaje ohledně skutečných výkonů za rok 1980, neboť tyto výkony byly o částku 254 780 Kčs vyšší, než odpovídalo údajům v tomto výkazu; tím se měli dopustit trestného činu narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství podle § 125 odst. 1 tr. zák.

Proti tomuto usnesení, které nabylo právní moci dne 7. 6. 1982, podal generální prokurátor ČSR v zákonné šestiměsíční lhůtě stížnost pro porušení zákona, v níž vytkl, že okresní prokurátor pochybil, jestliže měl za to, že obvinění nejednali v úmyslu zajistit své organizaci neoprávněné výhody, neboť zkreslení údajů o výkonech nemělo vliv na výši plánovaných finančních a hmotných ukazatelů na rok 1981, když tento plán byl stanoven již v listopadu 1980. V tomto směru okresní prokurátor nehodnotil revizní zprávu, podle níž nevykázáním výkonů v roce 1980 došlo v roce 1981 k vyšší dotaci do fondu odměn o 154 000 Kčs, což svědčí o tom, že organizace získala neoprávněné výhody.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost výroku napadeného usnesení, jakož i řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní prokurátor z provedených důkazů zjistil, že obvinění V. V. jako ředitel a Z. K. jako obchodně ekonomický náměstek okresního podniku Prádelny a čistírny Náchod II, když zjistili, že tento podnik splnil ukazatele plánu výkonů za rok 1980 již v podzimních měsících, rozhodli se, že další dosažené výkony nebude podnik vykazovat ve výkazu o výsledku hospodaření za rok 1980, ale budou převedeny do výkonů v hospodářském roce 1981, kdy budou také fakturovány. Za tím účelem dali vedoucím podřízených provozoven pokyn k zadržení výkonů dosažených koncem roku 1980 s tím, že budou fakturovány až v lednu roku 1981. Po tomto zadržení výkonů nechali obvinění uvést do ročního výkazu o výsledku hospodaření okresního podniku Prádelny a čistírny Náchod II (tzv. výsledovka) k 31. 12. 1980 výkony ve výši 967 000 Kčs místo skutečně dosažených výkonů ve výši 1 220 780 Kčs (zaokrouhleno pro účely výkaznictví na 1 221 000 Kčs). Správnost tohoto výkazu pak oba obvinění potvrdili svým podpisem, a to V. V. jako vedoucí vykazující organizace a Z. K. jako vedoucí útvaru informační soustavy. Na zadržených výkonech se podílela provozovna Náchod částkou 63 608 Kčs, provozovna Hronov částkou 154 000 Kčs, provozovna Broumov částkou 36 068 Kčs a provozovna Police nad Metují částkou 3104 Kčs, což činí celkem částku 253 780 Kčs zaokrouhlenou na 254 000 Kčs.

Ze zprávy odboru plánovacího a místního hospodářství Okresního národního výboru v Náchodě z 6. 4. 1982 okresní prokurátor dále zjistil, že zkreslení výkonů nemohlo ovlivnit výši finančních a hmotných ukazatelů plánu na rok 1981, protože tento plán byl stanoven již v listopadu 1980. Na základě tohoto zjištění došel okresní prokurátor k závěru, že zkreslení výkonů v podniku Prádelny a čistírny Náchod II v roce 1980 nemělo vliv na stanovení plánu ani na řízení, a tedy již proto nemohla být jednáním obviněných naplněna skutková podstata trestného činu podle § 125 odst. 1 tr. zák.

Trestní odpovědnost pachatele trestného činu narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství podle § 125 odst. 1 tr. zák. předpokládá, že se nepravdivý nebo hrubě zkreslený údaj týká některé ze čtyř sfér uvedených ve skutkové podstatě tohoto trestného činu, tzn. sféry řízení, plánování, kontroly nebo stanovení cen. Znaky tohoto trestného činu by nebyly splněny v případě, kdyby nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje se měly využívat pro jinou než v ustanovení § 125 odst. 1 tr. zák. uvedenou oblast hospodářské činnosti.

Podle § 14 odst. 2 nařízení Československé socialistické republiky č. 153/1971 Sb., o informační soustavě organizací, základními účetními výkazy, které tvoří účetní závěrku organizace, jsou ve všech organizacích s výjimkou rozpočtových rozvaha a výsledovka. Tato výsledovka je součástí informační soustavy, které se podle § 9 cit. nařízení vlády využívá mimo jiné k objektivnímu posuzování a hodnocení stavu a činnosti organizace, k hodnocení účinnosti soustavy řízení národního

hospodářství, k vypracování podkladů pro sestavování hospodářských plánů, k běžnému řízení a k rozhodování na všech organizačních stupních a ke kontrole a revizi hospodářské činnosti organizace. Z toho vyplývá, že již zmíněný roční výkaz o výsledku hospodaření (výsledovka) v tomto případě, i když podle cit. zprávy Okresního národního výboru v Náchodě již neměl vliv na vypracování hospodářského plánu organizace na rok 1981, sloužil k řízení a kontrole hospodářské činnosti podniku Prádelny a čistírny Náchod II. Hrubě zkreslená informace o stavu výkonů se tedy týkala řízení a kontroly národního hospodářství. Okresní prokurátor proto pochybil, jestliže měl za to, že jednáním obviněných nebyl dotčen objekt chráněný ustanovením § 125 odst. 1 tr. zák.

Okresní prokurátor dále zjistil, že obvinění nejednali v úmyslu zajistit organizaci neoprávněné výhody a že také organizace žádné neoprávněné výhody nedosáhla.

Neoprávněnou výhodou ve smyslu § 125 odst. 1 tr. zák., kterou pachatel zajišťuje, se rozumí taková výhoda, jíž by socialistická organizace nebo její složka nedosáhla při zachování hospodářské kázně. Přitom zajištění neoprávněných výhod se nemusí projevit podle úmyslu pachatele bezprostředně po činu, ale může k němu dojít i v budoucnosti.

V posuzovaném případě z provedených důkazů vyplývá, že obvinění jednali v úmyslu zajistit příznivější a plynulé plnění hospodářského plánu v příštím roce. Podle úmyslu obviněných měla organizace hrubě zkreslenými údaji ve výkazu o výsledku hospodaření v roce 1980, tedy způsobem, který je v rozporu s hospodářskou kázní, dosáhnout neoprávněnou výhodu spočívající ve vytvoření rezervy ve výkonech k tomu cíli, aby organizace dosáhla příznivějšího plnění plánu výkonů a tím i plánu tržeb v roce 1981. Je proto v jednání obviněných naplněna i subjektivní stránka trestného činu podle § 125 odst. 1 tr. zák. zahrnující úmysl zajistit socialistické organizaci neoprávněné výhody. Přitom stupeň neoprávněnosti výhody je tu zvyšován tím, že obvinění se dopustili souzeného jednání v době zavádění nových opatření ke zdokonalování soustavy plánovitého řízení národního hospodářství, jejíž řádná funkce vyžaduje, aby všechny ekonomické nástroje byly používány v souladu s těmito opatřeními. V této souvislosti třeba vzít v úvahu i to, že jednání obviněných negativně ovlivnilo iniciativu pracujících celé organizace.

Z uvedeného je zřejmé, že v jednání obviněných, jak vyplynulo z provedených důkazů a jak bylo zjištěno v napadeném usnesení, jsou splněny znaky trestného činu narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství podle § 125 odst. 1 tr. zák.